

Keelebarjääride ja sotsiaalkultuuriliste barjääride ületamine

Käesoleva stsenaariumi eesmärk on aidata õpetajatel uurimuslikke tegevusi kohalikku konteksti sobitada. Lisaks võõrkeelsetele tegevustele käsitletakse siin ka sotsiaalkultuurilist aspekti ja vajadusel tegevuste ületoomist kohalikesse oludesse (ehk lokaliseerimist).

Keelebarjäär

Isegi kui uurimuslik tegevus on võõrkeelne, saab tegevuse tihti läbi viia ka väga vähese vastava keele oskusega. Ja kui mõne võõrkeelse tegevuse puhul ongi vaja head keeleoskust, võiks enne tegevuse kõrvalelukkamist kaaluda mõningaid alternatiive. Altpoolt leiab ideid, kuidas võõrkeelseid tegevusi kasutada ja kohandada.

- Võõrkeelseid uurimuslikke tegevusi saab võtta aine- ja võõrkeeleõppe lõimimise võimalusena (selles asemel, et suhtuda neisse kui takistusse). Lõimitud aine- ja keeleõpe ehk LAK-õpe on viimastel aastatel eri riikides üha populaarsust kogunud. Selle eelis on, et võõrkeelt harjutatakse teise aine sees ja õppekavast ei ole vaja lisaaega võtta (nt loodusaineid õpetatakse inglise keeles ja vastava loodusaine õpetaja ning võõrkeeleõpetaja koostöös). LAK-õppe kohta tehtud uuringud on näidanud, et nii areneb õpilaste võõrkeeleoskus ning samas puudub negatiivne mõju emakeeleoskuse arengule. LAK-õppe kasutuselevõtul on tihti mitu põhjust: esiteks soovivad koolid nii parandada oma võõrkeeleõpet, kuid samuti on nad huvitatud sel viisil oma koolile maine loomisest ja õpilaste meelitamisest. Sellest vaatenurgast nähtuna ei ole võõrkeelsed tegevused probleem, vaid hoopis võimalus rakendada paindlikumat võõrkeeleõppe metoodikat, proovides õpilastega aine- ja keeleõppe lõimimist.
- Kui on vaja tegevuse tõlkimist, siis väiksemat sorti küsimuse puhul kasuta sõnaraamatut. Kui esineb mõni suurem probleem, kuid tegevus tundub siiski kasulik, vali allpool loetletud variantide hulgast:
- Tõlgi tegevus või palu õpilastel seda teha (tekst on võimalik enam-vähem arusaadavaks muuta ka mõne masintõlkesüsteemi, nt Google Translatori või Bing Translatori abil. Eesti keele puhul masintõlge alati aktsepteeritavaid tulemusi ei anna, kuid iseseisev ja mõttega tõlkimine (st kas oma keeleoskuse põhjal tõlkimine või masintõlke täiendamine) võib olla ka heaks LAK-õppe rakendamise mooduseks.
- Kui võimalik, proovi tõsta tegevuse taset. Kõrgema uurimuslike oskuste tasemega tegevustes on tavaliselt vähem teksti, sest ülesanded on vähem struktureeritud ehk vabamad.
- Võta ühendust Scientix'iga (Euroopas loodusteaduslikku haridust edendav projekt; www.scientix.eu) ja telli tegevuse tõlge. Scientix otsib tõlkija juhul, kui vähemalt kolm õpetajat palub sama teksti tõlget samasse keelde.

Sotsiaalkultuurilised barjäärid

Kõiki uurimuslikke tegevusi, ka emakeelseid, tuleks vaadata sotsiaalkultuurilisest vaatepunktist, et õpilased ülesandest võimalikult hästi aru saaksid ja tunneksid end kaasatuna. Uuringud (nt PISA) on näidanud, et sotsiaalkultuurilised barjäärid võivad põhjustada ülesandest või teemast võõrdumist või õpilaste kehvi tulemusi. Et õpetaja oskaks õpilastele pakkuda ülesandeid ja probleeme, mis neid ka päriselt kõnetavad, on väga oluline kriitiliselt mõelda uurimuslike tegevuste sotsiaalsete ja regionaalsete aspektide üle ja otsustada, kas tegevust tuleks neist lähtuvalt oma õpilastele sobivamaks kohandada. Mõnikord toimivad isegi väga väikesed kohandused. Näiteks võib-olla kõnetaks sisemaal asuva riigi mägikülakese õpilasi pigem ülesanne, mis räägib mägijõest ja karjast, kes sealt joo (nt järve või mere näite asemel). Need näited võivad tunduda banaalsed, kuid sellised pisiasjad võivad otsustada, kas õpilased tunnevad motivatsiooni või ei huvitu tegevusest üldse.